

SOCIAL- OCH MILJÖUTSKOTTETS BETÄN- KANDE

Lagstiftning om samordning av hälso- och sjukvården

1992-93

nr 9

Fr nr 28

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar ett antal lagförslag om samordningen av hälso- och sjukvården i landskapet.

Framställningen innehåller en ramlag om hälso- och sjukvården enligt vilken landskapet skall överta hela ansvaret för att befolkningen tillhandahålls hälso- och sjukvård. För ändamålet föreslås att de nuvarande tre hälso- och sjukvårdsorganisationerna slås samman till en organisation som skall ledas av en styrelse vars sammansättning skall spegla lagtingets sammansättning. Vidare föreslås att de tre kommunala hälsonämndernas uppgifter skall överföras till en hälsonämnd som skall verka i anslutning till den nya myndigheten.

Utskottets förslag

Utskottet omfattar i princip landskapsstyrelsens förslag men föreslår i en s.k. kläm att landskapsstyrelsen skall företa en översyn av reglerna om personalens pensionsförmåner. I övrigt föreslår utskottet endast mindre ändringar varav de flesta är av teknisk natur.

UTSKOTTETS SYNPKTER

Allmän motivering

Målsättningen

Enligt landskapsstyrelsens framställning är målet för reformen både att försöka behärska kostnadsutvecklingen och att åstadkomma vårdmässig kvalitetsförbättring. Förslaget berör inte direkt vårdens innehåll men förväntas skapa bättre förutsättningar för en utveckling och förbättring av vården.

Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning att reformen bör ge förutsättningar för en i alla avseenden mer ändamålsenlig hälso- och sjukvård. Debatten om reformens genomförande har enligt utskottets mening på grund av den samhällsekonomiska situationen olyckligtvis kommit att fokuseras på de ekonomiska fördelar som reformen kan förväntas

medföra. Det förslag som utskottet har att ta ställning till berör emellertid inte direkt de finansiella ramarna. De ekonomiska förutsättningarna för hälso- och sjukvården kommer framdeles att anges i landskapets budget.

Patienterna

Enligt utskottets mening innebär förslaget ökade möjligheter till förbättringar för patienterna framförallt genom att samordningen ger förutsättningar för att låta patientflödet ske genom "en enda dörr", d.v.s. att koncentrera den sjukvårdande verksamheten rent fysiskt till en enda fastighet. Idén kan visserligen vara svår att genomföra fullt ut men den föreslagna samordningen innebär att de administrativa hindren för förverkligandet minimeras. Utskottet hyser även förhoppning om att förslaget i övrigt på sikt skall innebära förutsättningar för att skapa en för patienterna ännu bättre hälso- och sjukvård.

Utskottet önskar också framhålla att reformen inte är ägnad att innebära några försämringar ur ett regionalpolitiskt perspektiv. Detta innebär t.ex. att avsikten inte är att reformen skall inverka negativt på hälsovårdartjänsterna i skärgårdskommunerna trots att den skyldighet att upprätthålla tjänsterna som åvilat folkhälsoförbundet enligt landskapslagen om folkhälsoarbetet upphör i och med att lagen upphävs.

Personalen

I framställningen föreslås att den personal som för närvarande är anställd vid Ålands folkhälsoförbund, vid Ålands centralsjukhus och vid Ålands vårdförbund (det sistnämnda med vissa undantag) överflyttas till motsvarande anställning vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten med bibehållande av gamla förmåner och skyldigheter. I lagförslaget sägs dock uttryckligen att om det efter ikraftträdandet görs ändringar i det pensionssystem som grundar sig på lagen om pension för kommunalt anställda skall de ändrade villkoren gälla.

Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning att personalen vid såväl kommunalförbunden som centralsjukhuset genom lagen bör överföras till motsvarande tjänst inom hälso- och sjukvårdsmyndigheten med bibehållna förmåner och skyldigheter dock så att sådana eventuella framtida förändringar av anställnings- och andra villkor som införs generellt genom lag skall gälla även den överflyttade personalen. Med detta avser utskottet att personalen varken skall drabbas eller gynnas av en överflyttning utan anställningsförhållandet skall fortgå som om någon överflyttning aldrig ägt rum. Utskottet har i ärendet inhämtat ett expertutlåtande enligt vilket principen om en överföring med bibehållande av de förmåner och skyldigheter som följer av den anställning från vilken personalen överförs, är ändamålsenlig. Utlåtandet bifogas betänkandet.

I framställningen redogörs för att personalens sociala och ekonomiska förmåner delvis skiljer sig beroende på arbetsgivaren. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning motiverar samordningen ytterligare att en löneutjämning äger rum i ett rimligt tidsperspektiv och i den utsträckning den ekonomiska utvecklingen medger. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen tillser att löneskillnaderna utjämnas snarast möjligt.

Vidare konstaterar utskottet att en överflyttning till motsvarande tjänst av så gott som samtliga tjänsteinnehavare inte innebär att man fråntar hälso- och sjukvårdsmyndigheten möjligheten att på objektiva grunder indra tjänster. I framställningen sägs att behovet av administrativ- och viss ekonomipersonal kommer att minska jämfört med dagens situation och att inskränkningar i vårdverksamhetens totalvolym inte ingår i omorganisationens målsättning. Däremot kan val av tyngdpunktsområden, prioriteringar och kvalitetskrav betinga en omfördelning av befintliga resurser. Landskapsstyrelsen antar dessutom utifrån en boksluts- och budgetjämförelse att rationaliserings- och effektiviseringsvinster under åren 1995 och 1996 kommer att sänka kostnaderna med ca 5 procent.

Utskottet delar till fullo landskapsstyrelsens bedömning att behovet av administrativ- och ekonomipersonal kommer att minska i och med den föreslagna samordningen. Enligt utskottets mening är det ytterst angeläget att landskapsstyrelsens målsättning att göra inbesparingar främst på detta område efterlevs och att inbesparingarna inte i första hand görs på bekostnad av vårdens kvalitet vilket direkt skulle drabba patienterna. Enligt utskottets åsikt bör styrelsen försöka undvika inbesparing genom indragning av tjänster bland den personal som kommer i direkt kontakt med patienterna. Istället bör man söka andra vägar för rationalisering, utskottet har här t.ex. en samordning av det s.k. joursystemet i åtanke liksom en koordinering av laboratorietjänster och fastighetsskötsel. Eftersom antalet tjänster inom administrationen trots allt är relativt begränsat konstaterar utskottet dock att det uppställda sparmålet om 5 procent knappast kan uppnås helt utan inbesparingar även inom själva vården.

Vad gäller den överflyttade personalens pensionsförmåner omfattar utskottet likaså landskapsstyrelsens uppfattning att personalens pensionsförmåner inte skall påverkas av överflyttningen men att reformen inte heller skall skydda personalen mot framtida förändringar. Dock har utskottet vid behandlingen kunnat konstatera att det i viss mån råder oklarhet i fråga om pensionsförmånerna, t.ex. är konsekvenserna av den stora pensionsreform som planeras bli genomförd till den 1 januari 1995 ännu inte helt utredda. Vidare konstaterar utskottet att reglerna gällande den personal som år 1973 överflyttades från anställning vid landskapet till anställning vid Ålands folkhälsoförbund ytterligare bör ses över.

På grund av tidsnöd har utskottet valt att inte i betänkandet förslå någon materiell

förändring av lagtexten i detta avseende. Utskottet föreslår istället att landskapsstyrelsen i brådskande ordning och mot bakgrund av det ovan sagda företar en ny översyn av framförallt ikraftträdelselagens 8 och 9 §§.

Finansieringen

I sin framställning nr 29/1992-93 föreslår landskapsstyrelsen att lagtinget antar en landskapsskattelag i syfte att finansiera hälso- och sjukvården i landskapet. Framställningen behandlas i finansutskottets betänkande nr 11/1992-93.

Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen tillser att skatteuppbörden sker på billigast möjliga sätt. Utskottet har även erfarit att förhandlingar kring uppbördskostnaden pågår mellan skattestyrelsen och landskapsstyrelsen. Beslutet tillkom efter omröstning som utföll 3-2. Majoriteten bestod av ordföranden Isaksson samt ledamöterna Englund och Holmberg.

Detaljmotivering

1. Landskapslag om hälso- och sjukvården

1 § Ändringen föreslås i förtydligande syfte.

2 § Utskottet har genomgående eftersträvat att i lagtexten använda könsneutrala pronomen.

4 § Enligt utskottets åsikt är det med tanke på att hälso- och sjukvårdsorganisationen föreslås få en myndighets status, ändamålsenligt att i lagen ange dess namn. Utskottet föreslår att myndighetens namn skall vara Ålands hälso- och sjukvård som kan förkortas t.ex. till ÅHS eller HOS.

5 § 1 mom. Utskottet föreslår att styrelsens mandattid skall vara två år istället för fyra såsom föreslås i framställningen. Genom att förkorta mandattiden vill utskottet öka flexibiliteten. Samtidigt syftar förslaget till att öka kontinuiteten genom att sannolikheten för att stora delar av styrelsen byts ut samtidigt minskar då mandattiden förkortas.

2 mom. Utskottet föreslår att momentets första mening enligt vilken styrelsemedlemmar och -ersättare får frånträda sina uppdrag innan mandattiden utgår, stryks eftersom bestämmelsen är obehövlig.

Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen vid tillsättande av styrelsen iakttar principen om regionalt spridd representation.

Enligt utskottets åsikt bör det i reglemente intas regler för när personalens företrädare skall ha närvaro- och yttranderätt i styrelsen. Utskottet beslöt efter omröstning att i övrigt tillstyrka landskapsstyrelsens förslag. Omröstningen utföll 3 - 2 varvid majoriteten bestod av ordföranden Isaksson samt ledamöterna Englund och Holmberg.

6 § Eftersom det inte kan anses lämpligt att förvaltningschefen är föredragande i frågor som rör henne eller honom personligen föreslår utskottet att styrelsen skall ges möjlighet att utse en annan föredragande för dessa ärenden. Beslutet tillkom efter omröstning som utföll 3-2. Majoriteten bestod av ordföranden Isaksson samt ledamöterna Englund och Holmberg.

8 § Utskottet föreslår att förvaltningschefen skall kunna utses endast för viss tid och inte tillsvidare. Enligt utskottets åsikt är det till fördel att frågan om vem som skall inneha uppgiften automatiskt kommer till prövning med jämna mellanrum. Utskottet önskar framhålla att styrelsen, trots att förvaltningschefens förordnande löper på viss tid, dessutom har möjlighet att före tidens utgång säga upp förvaltningschefen på objektiva grunder.

Utskottet beslöt att i övrigt omfatta landskapsstyrelsens förslag vad gäller 8 §. Beslutet tillkom efter omröstning (3-2). Majoriteten bestod av ordföranden Isaksson samt ledamöterna Englund och Holmberg.

9 § Utskottet har i viss mån omformulerat förvaltningschefens uppgifter samt ändrat ordningsföljden mellan desamma.

10 § Utskottet har valt att i konformitet med ändringen av 5 § ändra hälsonämndens mandattid till två år.

11 § Enligt utskottets åsikt bör det vid hälso och sjukvårdsmyndigheten kunna finnas personal i både offentligrättsliga och privaträttsliga anställningsförhållanden. På de offentligrättsligt anställda tjänstemännen tillämpas tjänstemannalagen enligt vilken det finns fyra typer av tjänstemän: ordinarie tjänstemän, tjänstemän på provotid, tjänsteförrättande tjänstemän och tillfälliga tjänstemän.

12 § Ändringarna är av språklig natur.

2. *Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter*

1 § Utskottet föreslår att även med stöd av patientlagen utfärdade bestämmelser skall

tillämpas i landskapet eftersom det i patientlagen ges möjlighet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

2 och 3 §§ Ändringarna är av språklig natur.

3. *Landskapslag angående ändring av landskapslagen om hälsovården*

83 § Ändringen är av språklig natur.

5. *Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande produktsäkerhet*

3 § Ändringen föranleds av den ändring som utskottet föreslår beträffande 4 § i landskapslagen om hälso- och sjukvården.

6. *Landskapslag om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande livsmedel*

3 § Ändringen föranleds likaledes av den ändring som utskottet föreslår beträffande 4 § i landskapslagen om hälso- och sjukvården.

7. *Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot föroreningar av luften*

3 § Ändringen föranleds av den ändring som utskottet föreslår beträffande 4 § i landskapslagen om hälso- och sjukvården.

8. *Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande kemikalier*

3a § Ändringen föranleds av den ändring som utskottet föreslår beträffande 4 § i landskapslagen om hälso- och sjukvården.

9. *Landskapslag om ikraftträdande av landskapslagen om hälso- och sjukvården.*

2-5 §§ Ändringarna är av teknisk eller språklig karaktär.

6 § Utskottet föreslår att paragrafen uteslutes såsom obehövlig med anledning av den föreslagna ändringen av styrelsens mandattid.

7 § Ändringen är av språklig natur.

8 § Utskottet föreslår endast ändringar av teknisk och språklig natur och har på grund av den föreslagna klämman valt att inte företa någon materiell ändring.

9 § På grund av det s.k. klämförslaget har utskottet valt att inte föreslå några som helst ändringar av 9 §.

10 § Ändringen är av språklig natur.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 28 april 1993 inbegärt social- och miljöutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört vicelantrådet Harriet Lindeman, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson, avtals- och personalchefen Jörgen Erlund, personalsekreteraren Synnöve Jordas, utredaren Kjell Allberg, landskapsläkaren Birger Ch. Sandell, Kommunala samarbetsnämnden som företrädde av viceordföranden i arbetsutskottet Lisbeth Eriksson, medlemmen i arbetsutskottet Bjarne Pettersson samt sekreteraren för nämnden Laila Flink, Ålands vårdförbunds verksamhetsledare Benita Johans, Ulla Andersson och Håkan Ekström som representerade FOA-Å, Sirkka-Liisa Kankkonen och Tuula Mattsson som representerade TOC-TÅ samt Maj-Britt Lindh och Jorma Lehtinen som representerade Akava-Åland.

Utskottet har vidare inhämtat ett skriftligt utlåtande från professor Niklas Bruun.

Viceordföranden Gunnevi Nordman samt ledamoten Häger har fogat skriftliga reservationer till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Isaksson, viceordföranden Nordman samt ledamöterna Englund, Holmberg och Häger.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående fjärde lagförslaget oförändrat samt

att Lagtinget antar de i framställningen ingående första, andra, tredje, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde lagförslagen i följande lydelse:

1. **LANDSKAPSLAG**
om hälso- och sjukvården

(Ingressen lika som i framställningen).

1 §

Landskapet Åland svarar för att befolkningen i landskapet erhåller hälso- och sjukvård. Landskapet svarar även för att andra personer som vistas i landskapet erhåller *sådan* sjukvård som bör ges utan dröjsmål samt vård som andra personer skall ges enligt internationella överenskommelser vilka bringats i kraft i landskapet. Dessutom svarar landskapet för att veterinärvård tillhandahålls.

(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

Befolkningen i landskapet har utan diskriminering och inom de gränser som står till hälso- och sjukvårdens förfogande vid respektive tidpunkt rätt till sådan hälso- och sjukvård som *vars och ens* hälsotillstånd förutsätter.

3 §

(Lika som i framställningen).

4 §

Den hälso- sjuk- och veterinärvård som landskapet svarar för tillhandahålls av en hälso- och sjukvårdsmyndighet. *Myndighetens namn är Ålands hälso- och sjukvård.* Myndigheten fullgör sin uppgift genom att själv upprätthålla verksamhet samt genom att köpa tjänster av andra i enlighet med den i 3 § nämnda planen. Myndigheten har även rätt att sälja tjänster, om det kan ske utan att försämra myndighetens förutsättningar att fullgöra sin uppgift.

(2 och 3 mom. lika som i framställningen).

5 §

Landskapsstyrelsen tillsätter en styrelse för hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Styrelsen består av en ordförande och en viceordförande samt minst tre och högst fem

andra medlemmar. För varje medlem utses även en personlig ersättare. Styrelsens mandattid är *två* år.

(*Uteslutning*). Landskapsstyrelsen kan skilja styrelsen eller medlem eller ersättare i styrelsen från uppdraget.

(3 mom. lika som i framställningen).

6 §

(1 och 2 mom. lika som i framställningen).

Styrelsen avgör ärenden på föredragning av en förvaltningschef. *Styrelsen kan dock utse annan föredragande när ärendet rör förvaltningschefen.* Om beslutsfattandet i styrelsen och handläggningen av ärenden gäller i övrigt i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller beslutsfattandet i landskapsstyrelsen.

7 §

(Lika som i framställningen).

8 §

Förvaltningschefen utses av styrelsen för viss tid (*uteslutning*). Styrelsen kan säga upp förvaltningschefen då skäl därtill föreligger. Förvaltningschefen får sägas upp så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. I sådant fall har förvaltningschefen rätt till en ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden.

9 §

Förvaltningschefen skall

- 1) tillse att verksamheten *sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt.*
- 2) tillse att styrelsens beslut verkställs samt informera styrelsen om händelser av vikt.
- 3) avgöra de ärenden som inte ankommer på styrelsen eller *som styrelsen inte uppdragit åt annan,*

10 §

I anslutning till hälso- och sjukvårdsmyndigheten finns det en hälsonämnd som är underställd landskapsstyrelsen. Nämnden tillsätts av landskapsstyrelsen för en mandattid om *två* år.

(2-4 mom. lika som i framställningen).

11 §

Vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten kan det finnas *personal i offentligt- eller privaträttsliga anställningsförhållanden.*

(2-3 mom. lika som i framställningen).

12 §

Landskapsstyrelsen beslutar om de avgifter och andra ersättningar som skall uppbäras för de *tjänster* som tillhandahålls av hälso- och sjukvårdsmyndigheten.

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. beslutar styrelsen om priset på de tjänster som myndigheten säljer. (*Uteslutning*).

13-17 §§

(Lika som i framställningen).

2. **LANDSKAPSLAG**
om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter

(Ingressen lika som i framställningen).

1 §

Lagen den 17 augusti 1992 om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/92) *samt med stöd av den utfärdade bestämmelser* skall, med i denna lag angivna avvikelser, tillämpas i landskapet Åland.

(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

Följande avvikelse från den i 1 § 1 mom. nämnda lagen (patientlagen) skall gälla i landskapet:

1) verksamhetsenhet vid den i landskapslagen om hälso- och sjukvården () avsedda hälso- och sjukvårdsmyndigheten skall i landskapet anses vara en i 2 § 4 punkten patientlagen avsedd verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård,

2) bestämmelserna i 3 § 1 mom. och 4 § 2 mom. patientlagen skall inte tillämpas i landskapet,

3) om den i 5 § 3 mom. patientlagen avsedda rätten för patient att kontrollera uppgifter i journalhandlingar som gäller *patienten själv* skall i landskapet gälla vad därom i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (72/77) stadgas,

4) om det i 13 § 4 mom. patientlagen avsedda utlämnandet av uppgifter ur journalhandlingarna skall i landskapet gälla vad därom i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet är stadgat, samt

5) bestämmelserna i 17 § patientlagen skall inte tillämpas i landskapet.

3 §

De förvaltningsuppgifter som enligt *patientlagen* ankommer på riksmyndighet skall

i landskapet handhas av landskapsstyrelsen, såvitt fråga är om angelägenheter som faller inom landskapets behörighet.

4 §

(Lika som i framställningen).

3. **LANDSKAPSLAG**
angående ändring av landskapslagen om hälsovården

(Ingressen lika som i framställningen).

3, 19 och 81 §§

(Lika som i framställningen).

83 §

Envar som uppehåller sig i landskapet är skyldig att infinna sig för att höras vid hälsonämndens sammanträde, om nämnden anser det erforderligt. Vid kallelse att höras skall vederbörande *delges ärendet*.

85 §

(Lika som i framställningen).

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

5. **LANDSKAPSLAG**
angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande produktsäkerhet

(Ingressen lika som i framställningen).

2 §

(Lika som i framställningen).

3 §

(1 mom. lika som i framställningen).

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § 1 mom. angivna författningarna ankommer på kommunerna och kommunala myndigheter skall i landskapet handhas av hälsonämnden vid *Ålands hälso- och sjukvård* såvitt fråga är om uppgifter som faller inom landskapets behörighetsområde.

5-6 §§

(Lika som i framställningen).

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

6. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande livsmedel

(Ingressen lika som i framställningen).

3 §

(1 mom. lika som i framställningen).

De förvaltninguppgifter som enligt de i 1 § 1 mom. angivna författningarna ankommer på kommunerna och kommunala myndigheter skall i landskapet handhas av hälsonämnden vid *Ålands hälso- och sjukvård* såvitt fråga är om uppgifter som faller inom landskapets behörighetsområde.

3b §

(Lika som i framställningen).

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

7.

L A N D S K A P S L A G

angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften

(Ingressen lika som i framställningen).

3 §

De förvaltningsuppgifter som enligt de 1 § 1 mom. angivna författningarna ankommer på kommunerna och kommunala myndigheter skall i landskapet handhas av hälsonämnden vid *Ålands hälso- och sjukvård* såvitt fråga är om uppgifter som faller under landskapets behörighetsområde.

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

8.

L A N D S K A P S L A G

angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande kemikalier

(Ingressen lika som i framställningen).

3a §

De förvaltningsuppgifter som enligt de i 1 § 1 mom. angivna författningarna ankommer på kommunerna och kommunala myndigheter skall i landskapet handhas av hälsonämnden vid *Ålands hälso- och sjukvård* såvitt fråga är om uppgifter som faller inom landskapets behörighetsområde.

3b §

(Lika som i framställningen).

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

9. **LANDSKAPSLAG**
om ikraftträdande av landskapslagen om hälso- och sjukvården

(Ingressen lika som i framställningen).

1 §

(Lika som i framställningen).

2 §

(1-2 mom. lika som i framställningen).

Bestämmelserna i 2 mom. gäller inte Ålands vårdförbunds samt delägarkommunernas tillgångar och skulder i vårdförbundet till den del tillgångarna och skulderna hänför sig till den verksamhet som vårdförbundet upprätthållit enligt landskapslagen om tillämpning av lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda (48/78). Delägarkommunernas skulder till vårdförbundet kvarblir hos kommunerna till den del de härrör från verksamhet som avses i detta moment. (*Utesluning*) I fråga om vårdförbundets tillgångar och skulder som härrör från verksamhet som avses i detta moment gäller vad därom i vårdförbundets grundstadga är föreskrivet om fördelningen av tillgångar och skulder när kommunalförbundet upplöses, om inte kommunerna i det i 2 mom. avsedda avtalet överenskommer om att tillgångarna och skulderna skall överföras till det kommunalförbund som skall finnas för att efter hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande fortsätta den verksamhet som avses i landskapslagen om tillämpning av lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda.

3 §

(1 mom. lika som i framställningen).

Uppnås inte enighet om värdet, fastställs det av en kommission till vilken landskapsstyrelsen förordnar en medlem och kommunerna en medlem, vilka två sedan gemensamt väljer en tredje medlem som tillika är ordförande. Uppnås inte enighet om ordföranden, utses *denne* av landskapsstyrelsen.

4 §

Landskapsstyrelsen har rätt att avtala med kommunerna om att landskapsstyrelsen efterskänker de lån av landskapets medel som kommunerna har för anläggningsprojekt som rör *Ålands centralsjukhus* sådana lånen är vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande. Ingås ett sådant avtal skall de kommuner som lyft lån i mindre omfattning än deras andel av anläggningsprojektet skulle förutsätta eller som inte lyft lån för projektet, kompenseras härför med landskapsmedel. Landskapsstyrelsen får även avskriva landskapets fordringar på kommunerna för obetalda kostnadsandelar för anläggningsprojekt som rör

centralsjukhuset.

5 §

Landskapsstyrelsen inrättar en tjänst som förvaltningschef vid *Ålands hälso- och sjukvård nedan benämnd* hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Tjänsten får inrättas och besättas innan hälso- och sjukvårdslagen träder i kraft.

6 §

(Uteslutes).

7 §

Den som vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande är anställd vid Ålands folkhälsoförbund eller i andra uppgifter än uppgifter enligt landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingstörda vid Ålands vårdförbund, överflyttas vid ikraftträdandet, om *samtycke ges*, till motsvarande anställning hos landskapet vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Den som överflyttas gör det med bibehållande av de förmåner och skyldigheter som följer av den anställning från vilken *personen* överförs, dock med beaktande av vad om anställning hos landskapet är särskilt stadgat och vad om villkoren i ifrågavarande anställdas anställningsförhållande avtalas.

(2-3 mom. lika som i framställningen).

8 §

Den som enligt bestämmelserna i 7 § överflyttats till anställning hos landskapet och vars framtida pensionsförmåner i den tidigare anställningen bestämts enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (FFS 292/64) har, utan hinder av bestämmelserna om pensionsålder för personer anställda i motsvarande uppgifter hos landskapet, rätt till pension från anställningen hos landskapet *vid uppnående av* den pensionsålder som vid överflyttningen var gällande (*uteslutning*) i den tidigare anställningen. Denna rätt gäller på de villkor och under de förutsättningar som var gällande (*uteslutning*) i den tidigare anställningen. Om det efter hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande görs ändringar av motsvarande pensionsålder, villkor och förutsättningar i det pensionssystem som grundar sig på lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, skall den ändrade pensionsåldern och de ändrade villkoren och förutsättningarna iaktas, dock endast till den del de gjorts tillämpliga på personer som varit anställda före hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande.

9 §

(Lika som i framställningen).

10 §

Den som vid hälso- och sjukvårdslagens ikraftträdande är anställd vid centralsjukhuset överflyttas vid ikraftträdandet, om *samtycke ges*, till en motsvarande anställning vid hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Den som överflyttas gör det med bibehållande av de rättigheter och skyldigheter som följer av den anställning från vilken *överföring sker*, dock med beaktande av vad om villkoren i ifrågavarande anställdas anställningsförhållande avtalas. (2 mom. lika som i framställningen).

11 §

(Lika som i framställningen).

Utskottet föreslår vidare

att Lagtinget hos landskapsstyrelsen hemställer om att landskapsstyrelsen företar en översyn av 8 och 9 §§ i landskapslagen om ikraftträdande av landskapslagen om hälso- och sjukvården.

Mariehamn den den 19 maj 1993

Ordförande

Lennart Isaksson

Sekreterare

Susanne Eriksson

RESERVATION

till social- och miljöutskottets betänkande nr 9/1992-93.

Vi reserverar oss mot utskottets beslut att vid justeringsmötet den 19 maj riva upp det enhälliga beslut som togs den 17 maj om att betänkandet skulle utmynna i en kläm med följande lydelse:

"att Lagtinget hos landskapsstyrelsen hemställer om att landskapsstyrelsen i brådskande ordning inkommer med förslag till finansiering av den samordnade hälso- och sjukvården på annat sätt än genom den föreslagna landskapsskatten".

Vi anser fortfarande att den samordnade hälso- och sjukvården bör finansieras på annat sätt än genom landskapsskatt. Vi är emot den föreslagna landskapsskatten främst av följande orsaker:

- landskapsskatten är en allmän skatt, som synbarligen kan användas för vilket ändamål som helst, "bl.a. för hälso- och sjukvård", skriver landskapsstyrelsen.
- landskapsskatten kommer att öka skattetrycket i landskapet. Ålänningarna får ytterligare en skatt.
- landskapsskattesystemet är byråkratiskt, oändamålsenligt och onödigt kostsamt. Det byggs upp i riket och sysselsättningseffekterna går landskapet förbi.
- sakkunniga på området avråder entydigt från landskapsskatten.

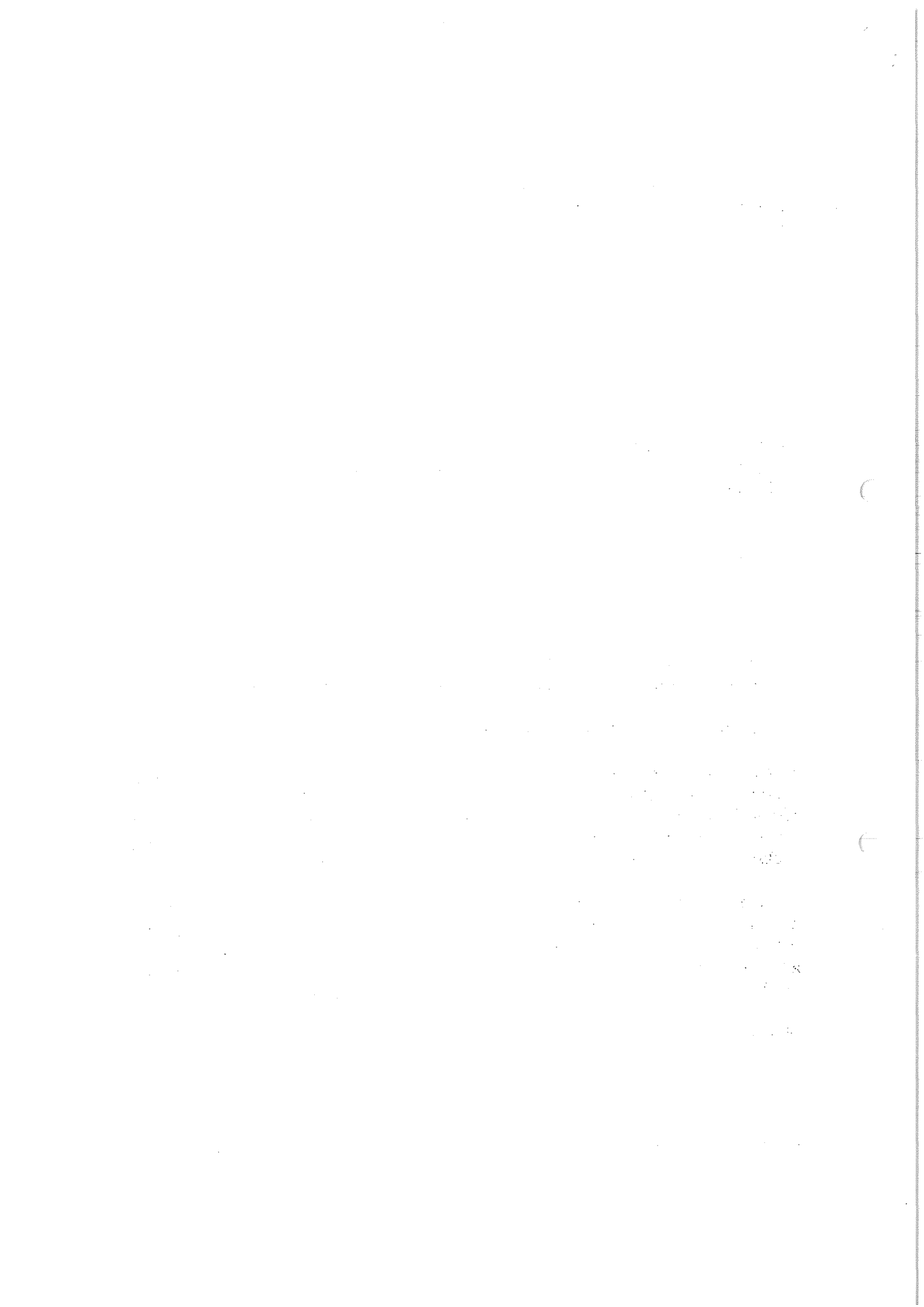
Genom det ovancerade klämförslaget hade landskapsstyrelsen givits möjlighet att inkomma med enklare, billigare, mer ändamålsenliga alternativ till landskapsskatten, alternativ som i det närmaste är färdigt utredda, som t.ex. VÅSK-modellen. Det finns en utbredd uppfattning att debiteringen av utgifterna för hälso- och sjukvården bäst verkställs inom ramen för den normala kommunala debiteringen.

Vi reserverar oss mot utskottets plötsliga anti-klämbeslut, eftersom vi under ärendets behandling blivit alltmer övertygande om att förslaget till landskapsskattelag bör förkastas och att samma kostnadsandelar som tidigare gått till hälso- och sjukvården bäst administreras och uppbärs hemma på Åland. Vi är förvissade om att detta kan ske utan tidsförskjutning av vare sig HOSS eller landskapsandelsreformen.

Mariehamn den 19 maj 1993

Gunnevi Nordman

Bengt Häger

RESERVATION

till social- och miljöutskottets betänkande nr 9/1992-93.

Jag reserverar mig mot utskottets beslut beträffande utformningen av landskapslagen om hälso- och sjukvården. Avvikande från betänkandet anser jag att bestämmelserna i 5, 6, 8 och 10 §§ borde lyda som följer:

5 § 1 mom. Jag anser att styrelsens mandattid bör vara fyra år enligt framställningens förslag. Till momentet fogas vidare en ny sista mening enligt följande:

Landskapsstyrelsen tillsätter en styrelse för hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Styrelsen består av en ordförande och en viceordförande samt minst tre och högst fem andra medlemmar. För varje medlem utses även en personlig ersättare. Styrelsens mandattid är *fyra år. Företrädare för personalen har närvaro- och yttranderätt i styrelsen.*

Motivering: Styrelsen bör som landskapsstyrelsen föreslår tillsättas för fyra år. Detta sammanfaller med lagtingets mandattid och med landskapsstyrelsens övriga fullt godtagbara motiv för fyraårsperioder.

Personalens inflytande är så viktigt att detta bör dokumenteras i lag.

6 § 3 mom. Första meningen som lyder: "Styrelsen avgör ärenden på föredragning av en förvaltningschef" bör utgå.

Motivering: Förvaltningschefen kan inte föredra ärenden där hon/han är jävig. Om meningen utgår rättas detta förbiseende samtidigt som styrelsen ges ökade befogenheter.

8 § Förvaltningschefen utses av *landskapsstyrelsen på förslag av styrelsen för viss tid. Förvaltningschefen kan då skäl därtill föreligger* sägas upp så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. I sådant fall har förvaltningschefen rätt till en ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden.

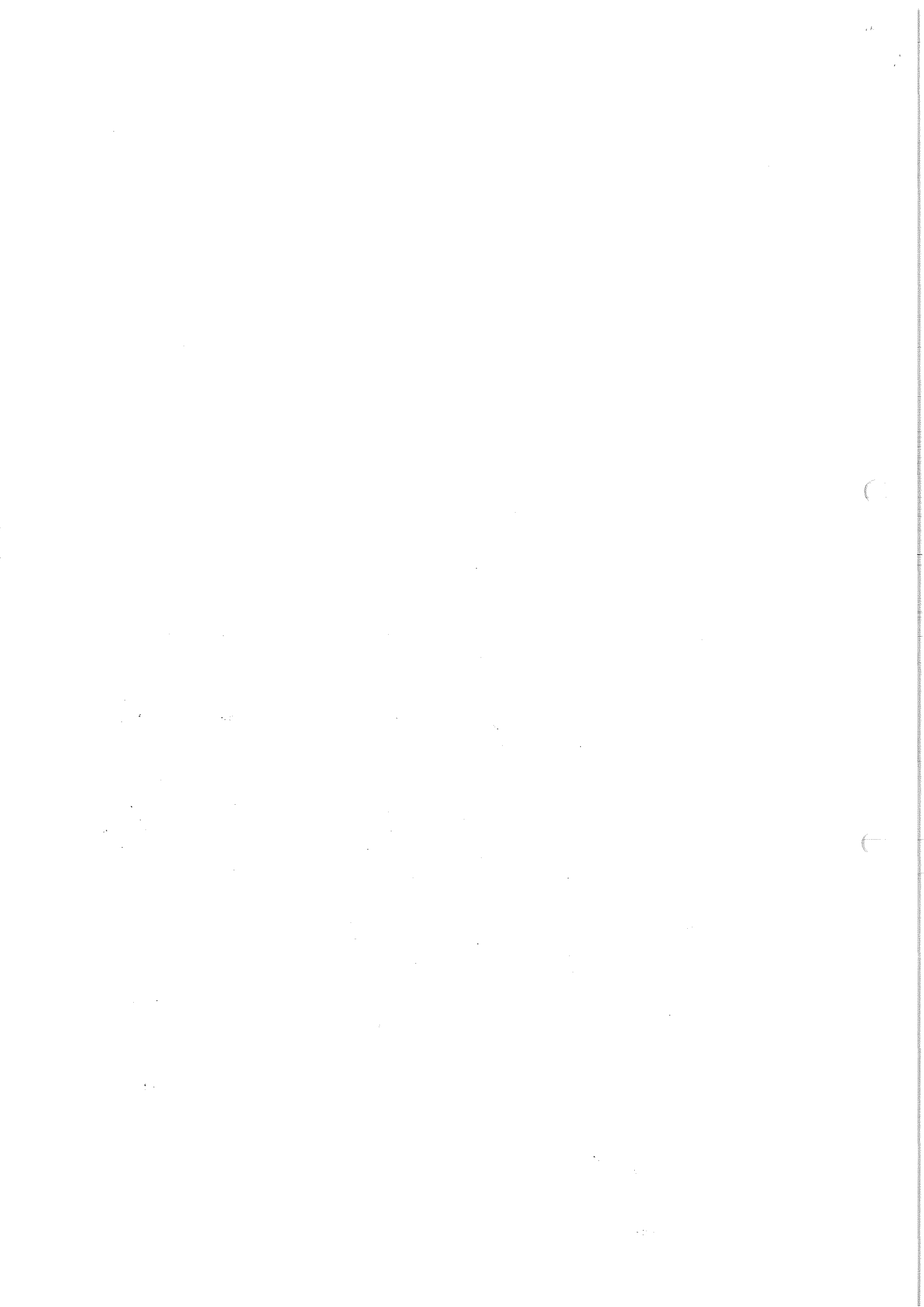
Motivering: Med tanke på att förvaltningschefen sannolikt ges en s.k. husbondefunktion bör landskapsstyrelsen utse henne/honom i god samverkan med styrelsen.

10 § 1 mom. Momentet bör godkännas enligt den lydelse det har i framställningen (= mandattid om fyra år).

Motivering: Se 5 § 1 mom. Även om styrelsens mandattid är två år kan nämndens väl vara fyra år; nämnden är fristående från hälso- och sjukvårdsmyndigheten.

Sund den 18 maj 1993

Gunnevi Nordman

RESERVATION

till social- och miljöutskottets betänkande nr 9/1992-93.

Jag reserverar mig mot utskottets beslut beträffande utformningen av landskapslagen om hälso- och sjukvården.

Avvikande från betänkandet anser jag att bestämmelserna i 5, 6 och 8 §§ borde lyda som följer:

5 § 1 mom. Till momentet fogas en ny sista mening enligt följande:

Landskapsstyrelsen tillsätter en styrelse för hälso- och sjukvårdsmyndigheten. Styrelsen består av en ordförande och en viceordförande samt minst tre och högst fem andra medlemmar. För varje medlem utses även en personlig ersättare. Styrelsens mandattid är två år. *Företrädare för personalen har närvaro- och yttranderätt i styrelsen.*

Motivering: Personalens inflytande är så viktigt att detta bör dokumenteras i lag.

6 § 3 mom. Första meningen som lyder: "Styrelsen avgör ärenden på föredragning av en förvaltningschef" bör utgå.

Motivering: Förvaltningschefen kan inte föredra ärenden där hon/han är jävig. Om meningen utgår rättas detta förbiseende samtidigt som styrelsen ges ökade befogenheter.

8 § Förvaltningschefen utses av *landskapsstyrelsen på förslag av styrelsen för viss tid. Förvaltningschefen kan då skäl därtill föreligger* sägas upp så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. I sådant fall har förvaltningschefen rätt till en ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden.

n

Motivering: Med tanke på att förvaltningschefen sannolikt ges en s.k. husbondefunktion bör landskapsstyrelsen utse henne/honom i god samverkan med styrelsen.

Hammarland den 18 maj 1993

Bengt Häger

